

Uudenmaan ympäristökeskus Nykyinen Miljöcentral	
Saap Anl	09.04.2009
UUS-2006-R-32-531 YVA: NYSTRÖM	

VENÄJÄN JA SAKSAN VÄLINEN MERENALAINEN MAAKAASUPUTKIHANKE SUOMEN TALOUSVYÖHYKKEELLÄ (NORD STREAM), YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISE-
LOSTUS, LAUSUNTO UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUKSELLE

579/60/602/2007

YMP § 50

Valmistelu: ympäristönsuojelutarkastaja Arto Lankinen

1 Hankekuvaus

Nord Stream -hanke kattaa Itämeren halki Venäjältä Saksaan suunnitellun noin 1 200 km pitkän maakaasun siirtoputkiston. Hankkeesta vastaa maakaasuyhtiöiden perustama Nord Stream AG -yhtiö, jossa ovat osallisina venäläinen Gazprom JSC, saksalaiset E.ON AG ja BASF/Wintershall Holding AG sekä hollantilainen Gasunie Infra-
struktur AG.

Kaasunsiirtojärjestelmän on suunniteltu kulkevan Itämeren halki Venäjän ja Saksan aluevesillä sekä Suomen, Ruotsin ja Tanskan talousvyöhykkeillä. Putkilinja kulkee Suomen talousvyöhykkeellä 375 kilometrin matkan. Talousvyöhykkeelle sijoittuvat putket ovat Suomen aluevesirajan ulkopuolella. Siirtojärjestelmä koostuu kahdesta rinnakkaisesta maakaasuputkesta, jotka ovat 50 metrin etäisyydellä toisistaan. Putkilinjoiden etäisyys Suomen rannikosta on 20-30 km.

Hankkeen ensimmäinen maakaasuputki on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2011 ja toinen vuonna 2012. Hankkeella pyritään osaltaan vastaamaan Euroopan unionin kasvavaan maakaasun tarpeeseen. Täydellä kapasiteetilla toimiessaan putkiston välityskyky on 55 miljardia kuutiometriä maakaasua vuodessa, jonka arvioidaan olevan noin 9 % EU:n vuoden 2025 maakaasun kulutuksesta. Nord Stream -kaasunsiirtojärjestelmän elinkaareksi on arvioitu 50 vuotta.

2 Hankkeen vaihtoehdot

YVA-menettelyssä on tarkasteltu seuraavia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto 0:	Nord Stream -putkilinjaa ei toteuteta.
Vaihtoehto 1:	Maakaasuputket kulkevat Suomen talousvyöhykkeellä Venäjän aluevesien rajalta Ruotsin talousvyöhykkeen rajalle. Maakaasuputkien reitti kulkee Kalbådagrundin matalikkoalueen kohdalla.
Vaihtoehto 2:	Maakaasuputket kulkevat Suomen talousvyöhykkeellä Venäjän aluevesien rajalta Ruotsin talousvyöhykkeen rajalle. Maakaasuputkien reitti kulkee Kalbådagrundin matalikkoalueen kohdalla.

suputkien reitti kulkee Kalbådagrundin matalikkoalueen eteläpuolitse.

Vaihtoehdoilla 1 ja 2 on kummallakin alavaihtoehdot 1a ja 2a, joissa maakaasuputkilinjat kulkevat Suomen talousvyöhykkeen itäpäässä etelämpänä kuin vaihtoehdoissa 1 ja 2 riippuen Venäjän Suursaaren vaihtohtolinjauksesta.

3 Hankkeen ympäristövaikutukset

Ympäristövaikutusten arvioinnin tulosten perusteella valtaosa hankkeen mahdollisista vaikutuksista on paikallisia ja lyhytaikaisia Suomen talousvyöhykkeellä eli niitä esiintyy vain rakennusvaiheen aikana. Putkilinjan alueella ei ole suojelualueita.

Arvioinnin tuloksena tunnistettiin seuraavia pysyviä vaikutuksia:

- Kiviainesta kasaamalla muodostetut sorapenkereet ja itse putkilinja jäävät pysyvästi merenpohjaan. Tämän keinotekoisien riutan vaatima kokonaispinta-ala (1,1 km²) arvioidaan kuitenkin melko pieneksi ja siten myös vaikutuksiltaan vähäiseksi.
- Merenpohjan eliöstön elinympäristöjä häviää pysyvästi putkilinjan peittämältä alueelta. Nämä vaikutukset arvioidaan paikallisiksi ja lähes merkityksettömiksi, koska putkilinjan peittämä alue on pieni suhteessa pohjaeliölle sopivien elinympäristöjen kokonaismäärään.
- Virtaava kaasu aiheuttaa pysyvää ääntä merenpohjassa. Sen merkityksen uskotaan olevan kuitenkin pieni.
- Putkilinjan vapaat jännevälit vaikuttavat pysyvästi kaupalliseen troolaukseen, koska troolausta rajoitetaan turvallisuussyistä tietyillä putkilinjan alueilla. Nämä vaikutukset arvioidaan merkitykseltään keskisuuriksi, koska troolausalueet voivat joko välttää putkilinja-alueen tai nostaa troolejaan kulkiessaan putkilinjan yli.

Hankkeen toteutumatta jättäminen (vaihtoehto 0) on ympäristövaikutusten kannalta paras ratkaisu. Kahdesta muusta vaihtoehdosta on vaihtoehto 2 arvioitu vaikutusten kannalta paremmaksi kuin vaihtoehto 1, koska vaihtoehdossa 2 putki kulkisi syvemmällä eikä menisi luonnoltaan herkän Kalbådagrundin matalikon kautta.

4 Tarvittavat luvat ja päätökset

Hankkeen toteuttaminen Suomen talousvyöhykkeellä edellyttää seuraavia lupia ja päätöksiä:

- rakentamista varten vesilain mukainen ympäristölupa, Länsi-Suomen ympäristölupavirastolta
- Suomen talousvyöhykelain (1058/2004, 7 §) mukainen valtioneuvoston suostumus

Ympäristövaikutusten arviointimenettely toteutetaan ennen lupamenettelyä. Lupahakemuksiin tulee liittää YVA-selostus sekä siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto.

5 Osallistuminen

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja muu siihen liittyvä materiaali on nähtävillä 9.3.2009 - 5.5.2009 välisen ajan Suomenlahden rannikkokunnissa, Saaristomeren ja Ahvenanmaan eteläosien kunnissa sekä internetissä. Nähtävilläoloaikana selostuksesta voi antaa kirjallisia mielipiteitä ja lausuntoja hankkeen yhteysviranomaisena toimivalle Uudenmaan ympäristökeskukselle, joka antaa arviointiselostuksesta tämän jälkeen lausuntonsa.

Yleisötilaisuuksia järjestetään YVA-selostuksen nähtävilläoloaikana neljällä paikkakunnalla: Kotkassa, Hangossa, Turussa ja Maarianhaminassa.

Yp:

Ympäristönsuojelulautakunta antaa Uudenmaan ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon Nord Stream -hanketta (Venäjä-Saksa merenalainen maakaasuputki Suomen talousvyöhykkeellä) koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta:

Nord Stream -kaasuputkihankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on laaja ja perusteellinen selvitys, joka antaa hyvät lähtötiedot kaasuputkistoa koskevaa mahdollista myöhempää päätöksentekoa varten.

Hankkeen toteuttamatta jättäminen on arviointiselostuksen perusteella Itämeren luonnon kannalta paras vaihtoehto, koska haitallisia ympäristövaikutuksia ei tällöin merialueella synny. Eri reittivaihtoehtojen ympäristövaikutuksia tarkasteltaessa käy selostuksesta selvästi ilmi eteläisemmän reitin (vaihtoehto 2) paremmuus verrattuna pohjoisempaan vaihtoehtoon. Tämä tulee ottaa huomioon, jos hanketta aletaan toteuttaa.

Hanketta toteutettaessa suurimmat luontovaikutukset kohdistuvat ympäristöarvioinnin perusteella merenpohjaan. Mahdollisen kaasuputkiston reitiksi on tämän takia syytä valita mahdollisimman tasainen merenpohja.

Pykälä tarkastetaan heti.

Päätös:

Ympäristönsuojelulautakunta päätti antaa Uudenmaan ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon Nord Stream -hanketta (Venäjä-Saksa merenalainen maakaasuputki Suomen talousvyöhykkeellä) koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta:

Nord Stream -kaasuputkihankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on laaja ja perusteellinen selvitys, joka antaa hyvät lähtötiedot kaasuputkistoa koskevaa mahdollista myöhempää päätöksentekoa varten.

Hankkeen toteuttamatta jättäminen on arviointiselostuksen perusteella Itämeren luonnon kannalta paras vaihtoehto, koska haitallisia ympäristövaikutuksia ei tällöin merialueella synny. Eri reittivaihtoehtojen ympäristövaikutuksia tarkasteltaessa käy selostuksesta selvästi ilmi eteläisemmän reitin (vaihtoehto 2) paremmuus verrattuna pohjoisempaan vaihtoehtoon. Tämä tulee ottaa huomioon, jos hanketta aletaan toteuttaa.

Hanketta toteutettaessa suurimmat luontovaikutukset kohdistuvat ympäristöarvioinnin perusteella merenpohjaan. Mahdollisen kaasuputkiston reitiksi on tämän takia syytä valita mahdollisimman tasainen merenpohja.

Pykälä tarkastettiin heti.

Otteen oikeaksi todistaa Porvoossa 9.4.2009

Erja Forsberg
sihteeri

PROJEKT ANGÅENDE NATURGASLEDNING MELLAN RYSSLAND OCH TYSKLAND PÅ HAVSBOTTEN GENOM FINLANDS EKONOMISKA ZON (NORD STREAM), REDOGÖRELSE OM MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNINGEN, UTLÅTANDE TILL NYLANDS MILJÖCENTRAL

MN § 50

Beredning: miljövårdsinspektör Arto Lankinen

1 Projektbeskrivning

Nord Stream –projektet täcker en cirka 1 200 km lång naturgasledning som man planerat att dra från Ryssland till Tyskland. För projektet svarar Nord Stream AG –bolaget som grundats av naturgasbolagen och i vilket bolag delägare är det ryska Gazprom JSC, de tyska E.ON AG och BASF/Wintershall Holding AG samt det holländska Gasunie Infrastruktur AG.

Man har planerat att gasledningarna korsar Östersjön på Rysslands och Tysklands territorialvatten samt Finlands, Sveriges och Danmarks ekonomiska zoner. Rörledningarna kommer att gå på Finlands ekonomiska zon på en 375 kilometer lång sträcka. Ledningarna på ekonomiska zonen ligger utanför Finlands territorialvatten. Transmissionssystemet består av två parallella naturgasledningar som ligger på cirka 50 meters avstånd från varandra. Linjerna dras på 20-30 km:s avstånd från Finlands kust.

Avsikten är att projektets första naturgasledning tas i bruk år 2011 och den andra 2012. Målet med projektet är att trygga Europeiska unionens växande behov av naturgas. Då ledningarna fungerar med full kapacitet är transmissionsförmågan 55 miljarder kubikmeter naturgas i året, vilket man beräknar vara cirka 9 % av EU:s förbrukning av naturgas år 2025. Man har beräknat att livslängden för Nord Stream –gastransmissionssystem är 50 år.

2 Projektets alternativ

Man har i MKB-förfarandet granskat följande alternativ:

- Alternativ 0: Nord Stream naturgasledningarna byggs inte.
- Alternativ 1: Naturgasledningarna går inom Finlands ekonomiska zon från gränsen av Rysslands territorialvatten till gränsen för Sveriges ekonomiska zon. Naturgasledningarnas linjedragning går via Kallbåda-grunds område.
- Alternativ 2: Naturgasledningarna går inom Finlands ekonomiska zon från gränsen av Rysslands zon till gränsen för Sveriges ekonomiska zon. Naturgasledningarnas linjedragning går söder om Kallbådagrunds område.

Både alternativ 1 och alternativ 2 har dessutom underalternativen 1a och 2a, där linjedragningen i östra spetsen av Finlands ekonomiska zon går längre söderut än i alternativen 1 och 2 på grund av en alternativ linjedragning vid Hogland i Ryssland.

3 Projektets miljökonsekvenser

På basis av resultatet av miljökonsekvensbedömningen är största delen av projektets eventuella konsekvenser lokala och kortvariga på Finlands ekonomiska zon, dvs. de förekommer endast under byggnadsskedet. Skyddszoner finns inte på ledningslinjen.

Som ett resultat av bedömningen konstaterade man följande bestående konsekvenser:

- De grusvallar som bildats av stenmaterial som deponerats på platsen och själva gasledningen kommer att ligga kvar på havsbotten. Den totala ytan som detta artificiella rev kräver (1,1 km²) uppskattas dock vara rätt så liten och sålunda också ha ringa konsekvenser.
- Livsmiljöerna för havsbottens levande organismer kommer att försvinna på det område som gasledningen täcker. Dessa konsekvenser bedöms vara lokala och nära nog betydelselösa, eftersom det område som gasledningen täcker är litet i förhållande till hela det område som utgör lämplig livsmiljö för bottenorganismerna.
- Den strömmande gasen ger upphov till ett ständigt brus på havsbotten. Man räknar dock med att betydelsen är liten.
- Ledningslinjens fria spännvidd påverkar bestående den kommersiella trålningen, eftersom trålningen av säkerhets-skäl kommer att begränsas på vissa områden i närheten av gasledning-en. Dessa konsekvenser bedöms ha en medelstor betydelse, eftersom trålnings-fartygen antingen kan undvika ledningsområdet eller lyfta trålen då de passerar ledningslinjen.

Att lämna projektet ogjort (alternativ 0) är den bästa lösningen med tanke på miljökonsekvenserna. Av de två övriga alternativen har man ansett alternativ 2 vara bättre för konsekvensernas del än alternativ 1, eftersom ledningen i alternativ 2 skulle dras djupare och inte gå över Kallbådagrunds område som har en känslig natur.

4 Tillstånd och beslut som krävs

Verkställandet av projektet på Finlands ekonomiska zon förutsätter följande tillstånd och beslut:

- för byggandet miljötillstånd i enlighet med vattenlagen från Västra Finlands miljötillståndsverk
- statsrådets medgivande i enlighet med lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004, 7 §)

Miljökonsekvensbedömningsförfarandet verkställs före tillståndsförfarandet. Till ansökan om tillstånd skall fogas MBK -redogörelsen samt utlåtandet som kontaktmyndigheten gett om redogörelsen.

5 Deltagande

Redogörelsen om miljökonsekvensbedömningen och övrigt material i anslutningen till redogörelsen finns till påseende 9.3.2009 – 5.5. 2009 i Finska vikens kustkommuner, Skärgårdshavets och kommunerna i Ålands södra delar samt i Internet. Under framläggningstiden kan skriftliga åsikter och utlåtanden lämnas om redogörelsen till Nylands miljöcentral som är kontaktmyndighet för projektet och som senare kommer att ge sitt utlåtande om bedömningsredogörelsen.

Möten för allmänheten kommer att arrangeras under den tid som MKB- redogörelsen finns till påseende på fyra orter: i Kotka, Hangö, Åbo och Mariehamn.

Mch:

Miljövårdsnämnden ger Nylands miljöcentral följande utlåtande om redogörelse om miljökonsekvensbedömningen av Nord Stream -projektet (Ryssland-Tyskland naturgasledning längs havsbotten på Finlands ekonomiska zon)

Redogörelsen om miljökonsekvensbedömningen om Nord Stream – naturgasledning är en omfattande och grundlig redogörelse, som ger bra basuppgifter för eventuellt beslutsfattande senare om en naturgasledning.

Att inte verkställa projektet är på basis av redogörelsen om konsekvensbedömningen med tanke på naturen det bästa alternativet, eftersom inga skadliga miljökonsekvenser då uppkommer på havsområdet. Då man granskar miljökonsekvenserna för de olika linjedragningarna framgår det tydligt från redogörelsen hur mycket bättre den södra dragningen (alternativ 2) är i jämförelse med det nordligare alternativet. Detta skall tas i beaktande om man går in för att verkställa projektet.

Då projektet verkställs kommer enligt miljökonsekvensbedömningen de största naturkonsekvenserna att ske på havets botten. Det är därför skäl att för en eventuell gasledning välja en så jämn havsbotten som möjligt.

Paragrafen justeras genast.

Beslut:

Miljövårdsnämnden beslöt ge Nylands miljöcentral följande utlåtande om redogörelse om miljökonsekvensbedömningen av Nord Stream - projektet (Ryssland-Tyskland naturgasledning längs havsbotten på Finlands ekonomiska zon)

Redogörelsen om miljökonsekvensbedömningen om Nord Stream – naturgasledning är en omfattande och grundlig redogörelse, som ger bra basuppgifter för eventuellt beslutsfattande senare om en naturgasledning.

Att inte verkställa projektet är på basis av redogörelsen om konsekvensbedömningen med tanke på naturen det bästa alternativet, eftersom inga skadliga miljökonsekvenser då uppkommer på havsområdet. Då man granskar miljökonsekvenserna för de olika linjedragningarna framgår det tydligt från redogörelsen hur mycket bättre den södra dragningen (alternativ 2) är i jämförelse med det nordligare alternativet. Detta skall tas i beaktande om man går in för att verkställa projektet.

Då projektet verkställs kommer enligt miljökonsekvensbedömningen de största naturkonsekvenserna att ske på havets botten. Det är därför skäl att för en eventuell gasledning välja en så jämn havsbotten som möjligt.

Paragrafen justerades genast.

Utdragets riktighet bestyrker Borgå 9.4.2009

Erja Forsberg
sekreterare
